

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ул. „Цар Калоян” № 1-а, 1000 София, тел. 986-21-67, 987-55-13,
e-mail: artch@vas.bg

Изх. № 157

Дата: 18.02.2026 г.

ДО
МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

ОТ ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

представяван от зам.-председателя
адв. Валя Гигова

Относно:

Законопроект за международната закрила,
публикуван за обществено обсъждане на
23.01.2026 г. с реф. # 12112-К

УВАЖАЕМИ Г-Н МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,

След участие на 7 ноември 2025 г. в свиканата с Ваша Заповед № Р-34 от 20.02.2025г. Междуведомствена Работна Група (МЕРГ) за изготвяне на проект на нов закон в областта на убежището, по така предложените на тази среща от експертна група на Държавната агенция за бежанците (ДАБ) Законопроект за международната закрила Висшият адвокатски съвет представи становище изх.

№ 869 от 17.11.2025 г., с което препоръчахме цялостно преразглеждане на представения вариант на законопроекта.

Поддържаме това становище с изложените в него следни съображения:

I. Във връзка с подготовката за прилагане на Пакта за миграция и убежище и необходимостта съгласно чл. 35 от Директива (ЕС) 2024/1346 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 година от привеждане на националното законодателство в съответствие с общностните правни стандарти относно убежището, миграцията и свързаните с тях национални административни производства, със Заповед № Р-34 от 20.02.2025 г. на министър-председателя Росен Желязков е създадена Междуведомствена работна група за изготвяне на проект на нов закон в областта на убежището.

Първото заседание на Междуведомствената работна група за изготвяне на проект на нов закон в областта на убежището е проведено на 04.03.2025 г. На заседанието е одобрена структурата на законпроекта и е взето решение работният процес по съгласуването на изготвените части на законопроекта да се осъществява чрез свикването на подгрупи за обсъждането на отделните му глави с участието на съответните органи и организации, в чиято компетентност попадат пряко или косвено дейностите и правоотношенията, уреждани в съответната глава или раздел. На 09.04.2025 г. е проведена среща на първата подгрупа с участието на представители на дирекция „Правно-нормативна дейност“, главна дирекция „Гранична полиция“, и дирекция „Миграция“ на МВР, обмудсмана на републиката, администрацията на президента, представителствата на Върховния комисариат за бежанците на ООН и на УНИЦЕФ. Съгласувани са следните глави от законопроекта, а именно - „Общи положения“, „Специализиран административен органи“ и „Условия за убежище“ съгласно приетата структура. На свиканата шест месеца по-късно на 07.11.2025 г. втора среща на Междуведомствената работна група е представен изцяло нов проект на закон, подготвен от експертен екип на Държавната агенция за бежанците без свикването на подгрупи за обсъждане и съгласуване на отделните му части.

Публикуваният за обществено обсъждане вариант на законопроекта следва различна от одобрената структура, като първите три глави от него съществено се различават от вече обсъдените и съгласувани на 09.04.2025г. не само по заглавие – „Общи положения“, „Провеждане на държавната политика в областта на убежището“ и „Прилагане на стандартите за международна закрила“, но и по съдържанието на техните разпоредби. Променено и самото

заглавие на законопроекта – по този въпрос, виж по-долу т. II от становището. Така извършената подмяна на вече одобрените и съгласувани глави от проекта на нов Закон за убежището и бежанците буди несъгласие с предприетия подход. Съгласно утвърдената процедура и проведените до този момент консултации, въпросните първи три глави са съгласувани между заинтересованите компетентни органи. Поради това тяхната промяна и de facto пълна подмяна с изцяло нови текстове без посочване на конкретна причина, анализ или мотиви за подобен подход, поражда загриженост относно прозрачността и предвидимостта на процеса по изработване на законопроекта.

Устойчивото и качествено законодателство изисква яснота относно причините за всяка корекция, както и предварително аргументирана необходимост от нейното въвеждане. Липсата на такава информация затруднява както експертната оценка, така и възможността за конструктивен диалог и изключването на евентуални съмнения за правен волунтаризъм. Това противоречи на установените конституционни и законодателни стандарти за провеждането на прозрачен, последователен и съгласуван нормотворчески процес.

По тези причини, поисканите от ДАБ и представени след заседанието на 07.11.2025г. на Междуведомствената работна група становища на участващите министерства и ведомства, като например – Министерство на правосъдието (становище от изх.№12-00-23#13/21.11.2025г.), Министерство на образованието и науката (становище от 21.11.2025г.), Министерство на електронното управление (становище от 21.11.2025г.), Главна дирекция „Гранична полиция“ на Министерството на вътрешните работи (становище от 21.11.2025г.), Агенция по заетостта (становище от 21.11.2025г.), както и почти всички други заинтересовани министерства и ведомства изказват становище против приемането на законопроекта в неговата цялост и препоръчват основната му преработка.

II. Законопроектът е озаглавен „Закон за международната закрила“ в съществена отлика от озаглавяването на нормативните актове, уреждали и уреждащи тази материя понастоящем, а именно – Наредба за предоставяне и регламентиране статута на бежанците (ПМС №208/1994, обн. ДВ, бр.84 от 14 октомври 1994г., отм. ДВ, бр.40 от 16 май 2000г.), Закон за бежанците (обн. ДВ, бр.53 от 11 юни 1999г., в сила от 1 август 1999г., отм. ДВ, бр.54 от 31 май 2002г.) и сега действащият Закон за убежището и бежанците (обн. ДВ, бр.54 от 31 май 2002г., в сила от 1 декември 2002г.)

Заглавието на предлагания нов вариант на законопроект противоречи на конституционната уредба на убежището съгласно разпоредбата на чл. 27, ал. 3 от Конституцията, която гласи, че: „Условията и редът за даване на *убежище* се уреждат със закон“. Следователно, съгласно предписанието на Конституцията, в качеството ѝ на основен закон, родовият правен термин е „убежище“, а видовете убежище в Република България следва да бъдат определени в закона, приет на нейното основание. Всякакъв друг възприет способ за определяне предмета и обхвата на този закон би бил противоконституционен.

Освен това, понятието „международна закрила“ в националното законодателство е въведено като термин от правото на Европейския съюз в областта на убежището (*acquis communautaire*), с който термин се обобщават и обозначават двата основни вида индивидуални статута на убежище и закрила, предоставяни в държавите-членки, а именно – статут на бежанец на основание чл.1А от Женевската Конвенция на ООН за статута на бежанците от 1951г. и чл. 1 от Нюйоркския Протокол за статута на бежанците от 1967г., както и статут на субсидиарна закрила, въведена за пръв път в чл. 15 от Директива 2004/83/ЕО, преуредена в чл. 18 от Директива 2013/95/ЕС и транспонирана в националното законодателство в чл. 9 от действащия Закон за убежището и бежанците (ЗУБ). Това обстоятелство бе отчетено през 2015 г. от експертната работна група, създадена към Комисията по правни въпроси на Народното събрание по иницирираните изменения и допълнения на приетия през 2002 г. Закон за убежището и бежанците (ЗУБ), с които да се завърши транспонирането на нормите на правото на ЕС в областта на убежището, изработени и приети в резултат на реформите, проведени през 2013 г. Така, вследствие работата на парламентарната екпертна група през 2015 г. бе въведена разпоредбата на чл.1а. (ДВ, бр.80/2015) от сега действащия закон ЗУБ, с който бяха преуредени всички видове убежище, предоставяни в Република България в съответствие с приетите и ратифицирани международни актове като Женевската конвенция и Нюйорския протокол, както и хармонизация с директивите и регламентите на ЕС в областта на убежището, чието действие се определя от чл. 197 от консолидирания текст на Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), и по-специално чл.288, ал.1 - 3 ДФЕС (предишен член 249 от ДЕО).

В доклада на Комисията по правни въпроси на Народното събрание на първо четене на законопроекта, проведено на 16 декември 2014 г., е посочено, че законопроектът е резултат от дейността на работна група с широко експертно участие, включваща представители на всички институции, съдилищата,

академичната общност и международни и неправителствени организации, чиято дейност е свързана с правоприлагането на убежището, докато представителите на дирекция „Правно-нормативна дейност“ на МВР и на ДАБ-МС изрично посочиха, че е изцяло в унисон с приетите законодателни актове на Европейския съюз и се базира на широк консенсус на представителите на всички ангажирани институции, като с него се осигуряват неотложни национални мерки и се синхронизират понятията и обхвата на убежището и международната закрила.

По тази причина с измененията от 16 октомври 2015 г., за пръв път в националното законодателство бяха систематично уредени всички видове убежище, предоставяни в съответствие с чл. 27, ал. 3 от Конституцията въз основа на приетите от Република България международни (Конвенцията за статута на бежанците от 1951г. и Протокола за статута на бежанците от 1967г.) и общностните актове на ЕС в областта на убежището (*acquis communautaire*), а именно – индивидуалния статут на убежище, предоставян от президента по реда на чл. 98, т. 10 от Конституцията (чл. 2, ал. 1 ЗУБ), международната закрила чрез индивидуалните статут на бежанец и хуманитарен статут, предоставяни от председателя на Държавната агенция за бежанците (чл.1а, ал.2 ЗУБ) и временната закрила, предоставяна с колективен акт на Министерския съвет след въвеждането ѝ с акт на Европейския Съвет (чл.1а, ал.3 ЗУБ).

Заглавието на законопроекта следва да бъде възстановено в настоящия му вид като Закон за убежището и бежанците.

III. Законопроектът използва принципно сгрешен подход при определянето на целта и обхвата му, което води до явното смесване на отделните видове убежище и техните правни институти. В чл. 5, ал.2 от настоящият вариант на законопроекта се регламентира, че вземането на решения по молби за убежище представлява отделна национална процедура, към която се прилагат условията и реда, определени в глава Девета, раздел III. Този раздел урежда правилата за изпълнение на механизмите за солидарност в съответствие с Регламент (ЕС) 2024/1350 при презаселване. Между тези два правни института няма никаква правна или праактическа връзка или взаимодействие. Убежището, предоставяно от президента, по реда на чл. 98, т. 10 от Конституцията не може да бъде дублирано в процедура от националния закон, която се провежда от административния орган. Тяхното дублиране е не само алогично, но и повдига сериозни въпроси относно конституционосъобразността на този подход. Очевидно явното смесване на институти по чл. 98, т. 10 от Конституцията и

Регламент (ЕС) 2024/1350 за презаселването, този подход категорично не може да бъде споделен от нормотворческа и конституционна гледна точка. Президентът е самостоятелно конституционно уреден орган на власт, различен от законодателната, изпълнителната (административната) и съдебната власт. Уредбата на Конституцията не може да бъде стеснявана, разширявана или допълвана от материалноправна страна със закон или друг подзаконов нормативен акт (чл.5, ал.1 и 2 от Конституцията, а само с изменение на самата нея (чл. 153 от Конституцията).

В конституционния текст на чл. 27, регламентиращ убежището, действително се посочва, че не само редът, тоест, производствените правила, но и условията, тоест, материалните предпоставки, се уреждат със закон. Това обаче се отнася единствено до материалните предпоставки, на които органите на изпълнителната власт могат да основават своите решения. Материалните предпоставки, по които упражнява своите правомощия президентът на републиката в качеството на неин държавен глава, вече са предвидени и уредени в чл. 27, ал. 1 от Конституцията като основен и върховен законодателен акт. Довод в подкрепа на тази теза е практиката на Конституционния съд (КС), който в редица свои решения¹ указва, че основните обществени отношения са тези, свързани с основните конституционни права и че в тази връзка законодателят действително разполага с правомощието да преценява по целесъобразност каква система за уреждане на обществените отношения да приеме и въз основа на какви условия и принципи то да се осъществява, но само и единствено в съответствие с конституционните изисквания и уредба². КС подчертава, че законодателната власт действително разполага със значителна дискреция, но само доколкото не навлиза в компетентността на други държавни органи съобразно принципа на разделение на властите. Поради това, ограничаването на правомощието на президента на републиката чрез обвързването му с предварителните оценки за целите на чл. 6 от Регламент (ЕС) 2024/1350, извършвани от председателя на Агенцията чрез неговите длъжностни лица и след становище на Държавна агенция „Национална сигурност“, а когато това е необходимо и на министъра на вътрешните работи и на органите, не може да бъде споделено от правна гледна точка, както не може да бъде споделено и въвеждането в законопроекта на правила както е сторено в чл. 231 – чл. 236 от законопроекта, с които президентът на републиката се обвързва да провежда квази-административно производство по условия и ред извън разпоредбата на

¹ Конституционен съд: Решение № 14 от 10.11.1992г. по к. д. № 14/1992г.; Решение № 8 от 2.04.1998г. по к. д. № 3/1998г.; Решение № 5 от 29.06.2000г. по к. д. № 4/2000г.; Решение № 7 от 25.05.2010г. по к. д. № 5/2010г. и др.

² Решение № 9 от 10.05.2018г. на Конституционния съд по к. д. №5/2017г.

чл. 27, ал. 2 от Конституцията, доколкото същото би било противоконституционно и законодателно недопустимо.

IV. Съгласно чл. 7 от публикуваната за обсъждане редакция на законопроекта, държавната политика в областта на международната закрила като част от общата европейска система за убежище се провежда от председателя на Агенцията за международна закрила. От първоначалния, представен на 07.11.2025г. законопроект от наименованието е заличено единствено прилагателното „Национална“. По този начин законопроектът променя радикално наименованието на органа от началото на неговото създаване през 1994г. като национален орган по убежището в изпълнение на чл.27, ал.3 от Конституцията.

Така предложената промяна на наименованието на националния административен орган по убежището предизвиква сериозни правни възражения по две основни съображения. На първо място, органите на изпълнителната власт са уредени в чл. 19 от Закона за администрацията. Съгласно ал. 4 от него за органи на изпълнителната власт се считат и: 1. председателите на държавните агенции; 2. държавните комисии; 3. изпълнителните директори на изпълнителните агенции; 4. ръководителите на държавни институции, създадени със закон или с постановление на Министерския съвет, които имат функции във връзка с осъществяването на изпълнителната власт.

Съгласно чл. 47, ал. 1 от Закона за администрацията (ЗАдм) държавната агенция е администрация на пряко подчинение на Министерския съвет за разработване и осъществяване на политика, за която не е създадено министерство, а съгласно ал. 3 от същата разпоредба държавната агенция се ръководи и представлява от председател, който се определя с решение на Министерския съвет. Така, съгласно чл. 19, ал. 4, т.1 от ЗАдм изпълнителният административен орган от вида „председател“ би могъл да ръководи единствено администрация от вида „държавна агенция“ в съответствие с разпоредбата на чл. 47, ал. 3 от същия закон.

„Агенция“ е наименование, с което във вътрешното ни законодателство може да се разбира както орган от вида „държавна агенция“, така и администрация от вида „изпълнителна агенция“ – така, например, Национална агенция за приходите към министъра на финансите, Национална агенция за професионално образование и обучение към министъра на образованието и

науката, и др. Съгласно разпоредбата на чл. 54, ал. 1 от Задм, изпълнителната агенция е администрация към определен министър за административно обслужване на физически и юридически лица, както и за изпълнение на дейности и услуги, свързани с осигуряването на дейността на органите на държавната власт и на администрацията, а съгласно ал. 3 се ръководи и представлява от „изпълнителен директор“.

С оглед гореизложените разпоредби на Закона за администрацията, се явява незаконосъобразна липсата на точно нормативно определяне кой от двата вида „агенция“ ще бъде „Агенцията за международната закрила“ – а именно „държавна агенция“ или „изпълнителна агенция“. В мотивите на законопроекта не се изложени мотиви какво налага предложеното заличаване на термина „държавна“ от наименованието на националния административен орган, провеждащ цялостната политика по убежището в Република България. Това противоречи на разпоредбата на чл. 36, ал. 1 от УПЗНА.

V. Основният недостатък на публикувания законопроект е избраната и приложена законодателна техника.

Като цяло законопроектът е основно изграден от дословно възпроизведени разпоредби на общностни норми от правото на ЕС в областта на убежището, понастоящем обединени и кодифицирани в Пакта за миграция и убежище. Пактът се състои от девет акта от вида „регламент“ и един акт от вида „директива“. Съгласно чл. 288, ал. 2 от ДФЕС „регламентът“ е акт с общо приложение, който е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави-членки, докато ал. 3 определя „директивата“ като правен акт, който обвързва по отношение на постигането на даден резултат от държавите-членки, като оставя на националните власти свобода при избора на формата, правилата и средствата за постигане на този резултат чрез вътрешното законодателство. Ето защо преповтарянето в националния закон на норми на регламент, освен спрямо материалноправните определения (дефиниции) за улеснение на прилагащите нормата органи и държавни служители, е не само напълно излишно, но и водещо до неизпълнение на основната функция на един закон, а именно и съгласно чл. 36, ал.1 от УПЗНА – да формулира кратко, точно и ясно правилото за поведение, тоест, конкретните производствени действия, които следва да се предприемат от правоприлагащия орган на власт и неговите служители, за да изпълнят и постигнат предписаните от регламентите и директивите общи минимални материални и процесуални правни стандарти. В

преобладаващото мнозинство от разпоредбите на законопроекта, вместо съставянето на конкретна норма съгласно правилата на ЗНА и УПЗНА, се открива преповтаряне разпоредбите на регламентите и директивите, включително буквалното възпроизвеждане с машинен превод от английски език на указанията и отговорите по конкретни въпроси, дадени от Главна Дирекция „Миграция и вътрешни работи“ на Европейската комисия по тълкуването на съдържанието на нормите на Регламент (ЕС) 2024/1346, Регламент (ЕС) 2024/1348 и Регламент (ЕС) 2024/1347. Разпоредбите на законопроекта, които дословно възпроизвеждат текстовете на европейските регламенти, по тази причина са сложни, описателни, използват прекомерно чуждици като не отчитат и не съобразяват натрупалата се от началото на провеждането на националните бежански процедури административна и съдебна практика в областта на убежището и международната закрила, и по-специално постановените от националните съдилища задължителни указания, които изясняват и улесняват правоприлагащия орган и които са утвърдени като вътрешноправни стандарти. Масово използваните в законопроекта сложни съставни изречения се явяват трудни за прочит и разбиране и създават изначална и поради това, мъчно преодолима, предпоставка за объркване и допускане на грешка от служителите на Държавната агенция за бежанците, или от другите административни органи, на които ще се наложи да ги тълкуват и прилагат.

Другата законодателна техника, използвана при изработването на законопроекта, е чрез създаването на препращащи норми към текстовете на регламентите и директивата от Пакта на ЕС за миграцията и убежището. При това препращането също така е използвано масово, а не по изключение, каквъвто е препоръчителният нормотворчески подход съгласно разпоредбата на чл. 39, ал. 1 от Указа за прилагане на Закона за нормативните актове (ДВ, бр. 39 от 21 май 1974 г., УПЗНА). Има съществена разлика между правния стандарт и нормативната формулировка на конкретните действия и волеизявления на административния орган, които този орган следва да предприеме за тяхното постигане и реализация в правния мир. А именно това е целта на новия национален закон за убежището, който следва да бъде приет, за да се осигури националната правна рамка за изпълнение на Пакта на ЕС за миграцията и убежището. Масовото препращане към норми на регламента, вместо създаването на процесуални правила за тяхното изпълнение, създава обективна невъзможност на прилагащия административен орган да разбере коя норма следва да съобрази и да приложи, за да изпълни общовалидното правило на чл. 7 от АПК относно преценката на фактите и обстоятелствата от значение за

решаването на случая, за да се уважи или отхвърли дадена молба за международна закрила.

И двете основно използвани в законопроекта законодателни техники пряко противоречат на предписанията на чл. 36 от УПЗНА, съгласно който разпоредбите на нормативните актове се формулират кратко, точно и ясно, като отклонения от общоупотребимия български език се допускат само, ако се налагат от предмета на акта, а чужди думи и изрази се използват само, ако са станали трайна съставка на българския език, или не могат да бъдат заменени с български думи и изрази. Преповтарянето на разпоредбите на регламентите и директивите или препращането към техните материалноправни дефиниции или стандарти следва да бъде заменено с разработка на процесуални правила и процедури в съответствие с общите положения на Административнопроцесуалния кодекс и постановената по прилагането му съдебна практика и тълкувания.

Към горните бележки бихме искали да направим и две допълнителни съображения по законопроекта в публикуваната за обществено обсъждане редакция, а именно:

VI. Съгласно чл. 27 от Закона за нормативните актове (ЗНА) министърът - вносител на проекта за нормативен акт, който подлежи на разглеждане от Министерския съвет, в конкретния случай - г-н Атанас Зафиров, заместник министър-председател, под чийто ресор е разпределен надзора на дейността на Държавната агенция за бежанците при МС, следва да го изпрати заедно с предварителната оценка на въздействието за съгласуване на органите, чиито правомощия са свързани с предмета на регулиране на предлагания акт или които са задължени да го прилагат, както и на Националното сдружение на общините в Република България, ако проектът е свързан с правомощия на общините. Становищата на тези органи следва се изготвят в 14-дневен срок.

Систематичното място на тази съгласувателна фаза от законодателния процес е уредено непосредствено след общественото обсъждане по чл. 26 ЗНА, което предполага същото да се изпълни като следваща фаза преди внасянето му пред законодателя - Народното събрание.

В конкретния случай обаче следва да се има предвид, че мнозинството от заинтересованите компетентни органи и институции вече представиха своите отрицателни становища по този законопроект на 21 ноември 2025г. след

заседанието на Междуведомствената работна група, проведено на 7 ноември 2025г.

Доколкото текстовете на публикувания за обществено обсъждане законопроект не сочат да са взети предвид забележките, направени в горепосочените становища, нито да са отстранени указанията в тях грешки и слабости, възниква въпросът доколко настоящото обществено обсъждане цели приемането на един обмислен, съгласуван и качествен проект на нормативен акт, особено като се имат предвид изключително сериозните за Република България правни и практически последици, произтичащи от неговото прилагане в контекста на изпълнението на Пакта на ЕС по миграцията и убежището.

Устойчивото и качествено законодателство изисква предварително съгласуване и координиране на заинтересованите органи за всяко нормативно изменение или допълнение, особено при цялостна промяна на нормативния режим в определена област на обществените отношения, каквато промяна съставлява настоящият предложен за обсъждане законопроект.

Липсата на такава предварителна координация и съгласуване затруднява както експертната оценка, така и възможността за конструктивен диалог и допуска съмнения за правен волунтаризъм и нарушения на правилата на законодателния процес.

VII. В чл. 97 – чл. 101 и чл. 133 – чл. 136 от законопроекта се уреждат условия и ред за предоставянето на правна помощ в процедурата за международна закрила.

Преди всичко, всякакви промени, засягащи уредбата на националната система за правна помощ съгласно Закона за правната помощ (ЗПП) следва да бъдат не само съгласувани, но и разработвани както съвместно с министъра на правосъдието, който съгласно чл. 6 от ЗПП има възложено правомощие да разработва, координира и провежда държавната политика в областта на правната помощ в Република България, така и с представители на адвокатурата в лицето на Висшия адвокатски съвет съгласно чл.122, ал. 1 от Закона за адвокатурата (ЗА) са нейните единствени допустими изпълнители.

Предложените разпоредби на чл. 91, ал. 1, т. 1 вр. чл. 92, ал.1 от законопроекта уреждат и допускат фигурата на „временен представител“, която да бъде изпълнявана от социални експерти от службите за закрила на детето към

регионалните дирекции „Социално подпомагане“ на Агенцията за социално подпомагане на Министерството на труда и социалната политика - когато определянето на такъв представител е невъзможно да бъде осигурено от председателя на Националното бюро по правна помощ.

Вероятността Националното бюро за правна помощ да не е в състояние да определи представител е напълно изключена предвид това, че в Националния регистър за правна помощ (НРПП) към настоящия момент са вписани 5 955 правоспособни адвокати. Така че предпоставката в разпоредбата на законопроекта за подмяна на адвокатите като правни представители със социални работници е обективно необоснована и практически напълно ненужна.

По-същественият аргумент против тази разпоредба обаче, който мотивира настоящото категорично възражение на Висшият адвокатски съвет против нея, се отнася до така направеното законодателно допускане, че правното представителство и правната помощ на физически лица чужденци – кандидати в производството за международна закрила със специални потребности като непридружените малолетни или непълнолетни деца може да бъде осъществявано от друго лице, освен от правоспособен юрист с придобити адвокатски права съгласно изискванията на чл. 1 и сл. от Закона за адвокатурата.

Разпоредбата на чл.27, §1 от Регламент (ЕС) 2024/1348 за установяване на обща процедура за международна закрила, погрешно посочен в законопроекта като Директива 2024/1348, действително допуска възможността за назначаване на лице с необходимите умения и експертен опит, което да оказва временно помощ на ненавършилия пълнолетие, за да се защитят неговият висш интерес и общо благосъстояние, така че ненавършилият пълнолетие да може да се ползва от правата си по този регламент.

Такива лица с необходими умения и експертен опит съгласно националното законодателство, които да могат да осигурят безпристрастна и ефективна защита на висшите интереси на непридружените малолетни и непълнолетни кандидати за международна закрила, могат да бъдат единствено представители на адвокатурата.

Чл. 134, ал. 1 от Конституцията изрично регламентира адвокатурата като единствената структура, на която основният закон възлага да подпомага гражданите и юридическите лица при защитата на техните права и законни

интереси. А съгласно чл. 26, ал. 2 от нея, чужденците, които пребивават в Република България, без оглед на вида пребиваване, имат всички права и задължения по конституция като на българските граждани с изключение на правата и задълженията, за които изрично се изисква такова гражданство.

От своя страна, чл. 2, ал. 1 от Закона за адвокатурата разпорежда, че упражняването на адвокатската професия е дейност, предвидена в Конституцията, за правно съдействие и защита на свободите, правата и законните интереси на физическите и юридическите лица. Именно по тази причина законът поставя в чл. 4 и 5 от ЗА редица изисквания и условия за придобиването на адвокатска правоспособност като гаранция за квалифицираното ѝ упражняване с оглед на обхвата и значимостта на неблагоприятните правни последици за физическите и юридическите лица, които биха могли да настъпят при неквалифицираното или неправилно осъществяване на представителството и защитата.

На основание горепосочената конституционна уредба и специален закон, правата и законните интереси на непридружените малолетни и непълнолетни чужденци – кандидати в производството за международна закрила, не могат и не следва да бъде допуснато да бъдат представлявани и защитавани от други лица, освен правоспособни и квалифицирани адвокати.

Аргумент в подкрепа на това становище е и разпоредбата на чл. 32 от Гражданския процесуален кодекс, приложим в производствата пред административните органи на основание чл. 18, ал. 1 от Административнопроцесуалния кодекс, с която законът определя като допустими процесуални представители на страна в съответното производство извън адвокатите, единствено родителите, децата или съпруга на тази страна поради безспорната пряка и близка роднинска или семейна връзка и обстоятелството на тяхната презумирана лична заинтересованост и грижа за опазване на правата и законните интереси на представлявания. При това АПК във връзка с ГПК допускат подобно изключение в представителството и защитата само по пълномощие, но не и *ex lege* по силата на закона, какъвто е избраният подход в законопроекта.

Предвид всичко гореизложено,

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Становището на Висшия адвокатски съвет на Република България отново е за цялостно преразглеждане на публикувания за обществено обсъждане законопроект за международната закрила по изложените аргументи и съображения.

ЗАМЕСТНИК- ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ: /п/

АДВ. ВАЛЯ ГИГОВА